

بررسی مصوبات کمیسیون تلفیق لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور
بند الحاقی «۱» تبصره «۱»

گزارش توجیهی

از سال ۱۳۹۳ با تصویب بند «ف» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۳، بند «ی» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۴ و بند «ه» تبصره «۱» قانون بودجه سال ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ تکلیف واگذاری قیر رایگان به قانون بودجه اضافه شد که براساس آن وزارت نفت مکلف شده است هر ساله مقدار معینی مواد اولیه قیر را به صورت رایگان در اختیار پروژه‌های عمرانی کشور قرار دهد. این در حالی است که بیش از ۸۰ درصد عرضه قیر کشور در اختیار بخش خصوصی است. همچنین، ماده اولیه تولید قیر، موسوم به وکیوم باتوم، نیز توسط پالایشگاه‌ها تولید شده و به غیر از دو پالایشگاه دولتی امام خمینی (ره) (شازند اراک) و آبادان، مابقی از طریق بورس عرضه می‌شود. بنابراین فرآیند تحویل قیر رایگان که براساس قانون بودجه برعهده وزارت نفت گذاشته شده، به دلیل اینکه حجم زیادی از وکیوم باتوم و قیر توسط بخش خصوصی تولید می‌شود، در اجرا با مشکلات فراوانی مواجه است. به طوری که در سال ۱۳۹۸ با کاهش درآمدهای وزارت نفت، اجرای تکلیف مندرج در بند «ه» تبصره «۱» بر زمین مانده است.

دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور با عنایت به موضوعات فوق، این بند را حذف کرده

بود، اما در کمیسیون تلفیق مجدداً این موضوع به تصویب رسید.

در بند الحاقی «۱» تبصره یک لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ آمده است شرکت ملی نفت ایران باید مقدار چهار میلیون تن مواد اولیه قیر از منابع دریافتی خوراک مایع تحویلی به پالایشگاه‌ها را «از طریق خزانه‌داری کل کشور معادل ریالی نفت خام و (vb) تحویلی را به قیمت روز در حساب‌های فیما بین لحاظ و تسویه نماید». با توجه به این حکم، با فرض ثابت ماندن قیمت مواد اولیه قیر، در حدود ۱۰۰ هزار میلیارد ریال از درآمدهای شرکت ملی نفت باید برای اجرای مصوبه کمیسیون تلفیق لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ اختصاص یابد.

مخصوص سخن علمی

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال چهارم

شماره ثبت:

۶۸۷

شماره چاپ:

۱۷۱۲

تاریخ چاپ:

۱۳۹۸/۹/۱۸

معاونت پژوهش‌های
زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات انرژی،
صنعت و معدن

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۳۱۰۱۶۹۰۴

تاریخ انتشار:

۱۳۹۸/۱۲/۳

بررسی مصوبه کمیسیون تلفیق

متن مصوبه کمیسیون	پیشنهادها	اظهار نظر کارشناسی
بند الحاقی ۱- شرکت ملی نفت ایران مکلف است در قبال خوراک تحویلی به پالایشگاهها، مقدار چهار میلیون تن ماده اولیه قیر (vb) از پالایشگاهها تأمین و از طریق خزانه‌داری کل کشور معادل ریالی نفت خام و (vb) تحویلی را به قیمت روز در حساب‌های فیمابین لحاظ و تسویه نماید.	اولویت اول: بند الحاقی «۱» به طور کامل حذف شود.	از ۹ پالایشگاه کشور، تنها ۲ پالایشگاه دولتی هستند و مالکیت و مدیریت سایر پالایشگاه‌های کشور در اختیار بخش خصوصی است، لذا بخش اعظم تولید (بیش از ۸۰ درصد) و عرضه ماده اولیه تولید قیر (وکیوم باتوم) کشور در بخش خصوصی است و از طریق بورس عرضه می‌شود. از این رو نمی‌توان برای محصولی که توسط بخش خصوصی تولید و از طریق بورس عرضه می‌شود در قانون تکلیفی مشخص کرد و ایجاد تکلیف برای محصولی که بیش از ۸۰ درصد بازار آن خارج از محدوده اختیارات شرکت ملی نفت است، این شرکت را با مشکلات بسیاری مواجه کرده و ادامه این روند به مشکلات آنها را افزایش می‌دهد.
بند الحاقی دوم: اصلاح کلی به شرح ذیل شرکت ملی نفت ایران مکلف است در قبال خوراک تحویلی به پالایشگاهها، مقدار چهار میلیون تن معادل مبلغ شصت هزار میلیارد ریال (۶۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) (مندرج در ردیف ... جدول .. منابع) مواد اولیه قیر (vb) رایگان از محل منابع داخلی خود را، از پالایشگاهها تأمین و از طریق خزانه‌داری کل کشور معادل ریالی نفت خام و (vb) تحویلی را و به قیمت روز (کشف شده در بورس کالا) در حساب‌های فی مابین لحاظ و تسویه نماید. گزارش عملکرد این بند که متضمن فهرست شرکت‌های مشمول و میزان تهاتر قطعی آنها در پروژه‌های انجام شده باشد هر سه ماه یکبار توسط به کمیسیون‌های انرژی، عمران و برنامه و بودجه و محاسبات ارائه می‌شود.	اولویت دوم: اصلاح کلی به شرح ذیل شرکت ملی نفت ایران مکلف است در قبال خوراک تحویلی به پالایشگاهها، مقدار چهار میلیون تن معادل مبلغ شصت هزار میلیارد ریال (۶۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) (مندرج در ردیف ... جدول .. منابع) مواد اولیه قیر (vb) رایگان از محل منابع داخلی خود را، از پالایشگاهها تأمین و از طریق خزانه‌داری کل کشور معادل ریالی نفت خام و (vb) تحویلی را و به قیمت روز (کشف شده در بورس کالا) در حساب‌های فی مابین لحاظ و تسویه نماید. گزارش عملکرد این بند که متضمن فهرست شرکت‌های مشمول و میزان تهاتر قطعی آنها در پروژه‌های انجام شده باشد هر سه ماه یکبار توسط به کمیسیون‌های انرژی، عمران و برنامه و بودجه و محاسبات ارائه می‌شود.	عدم نظارت بر نحوه تخصیص، توزیع و مصرف قیرهای مذکور باعث بروز مشکلات و سوءاستفاده‌های فراوانی می‌شود. تحویل گرفتن قیر رایگان توسط برخی از پیمانکاران طرف قرارداد و فروش آن در بازار غیررسمی با قیمتی کمتر از قیمت واقعی و عرضه شده در بورس کالا، بزرگ‌ترین مشکل پیش آمده در این زمینه است که علاوه بر غیر واقعی شدن قیمت کشف شده قیر در بورس کالا و تضييع سرمایه کشور، زمینه‌ساز قاچاق قیر نیز می‌شود. لذا پیشنهاد می‌شود ردیف منابع و مصارف برای تحویل قیر رایگان در بودجه مشخص شود تا اولاً محل تأمین منابع این بند مشخص شود و ثانیاً مصارف آن شفاف‌تر و قابل پیگیری شود.
	اولویت سوم: اصلاح جزئی به شرح ذیل شرکت ملی نفت ایران مکلف است در قبال خوراک تحویلی به پالایشگاهها، مقدار چهار میلیون تن مواد اولیه قیر (vb) معادل مبلغ شصت هزار میلیارد ریال (۶۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) تأمین و از طریق خزانه‌داری کل کشور معادل ریالی نفت خام و (vb) تحویلی را به قیمت روز (کشف شده در بورس کالا) در حساب‌های فیمابین لحاظ و تسویه نماید.	

پیشنهاد می‌شود:

با توجه به اینکه شرکت‌های پالایشی، نفت خام را به ۹۵ درصد قیمت فوب خلیج فارس از شرکت ملی نفت ایران خریداری کرده و به ازای آن پنج فرآورده اصلی را به شرکت ملی پالایش و پخش تحویل می‌دهند، لذا منابعی برای انجام تعهد قیر رایگان وجود ندارد. اما برای تنظیم بازار قیر و تشویق تولیدکنندگان قیر به عرضه آن در داخل و در نتیجه پیشبرد سریع‌تر پروژه‌های عمرانی می‌توان مالیات ویژه‌ای برای صادرات قیر در نظر گرفت تا تولیدکنندگان رغبتی به صادرات این محصول نداشته باشند و عرضه قیر در داخل به طور منظم صورت گیرد.